

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2007:13 av Lena-Maj Anding m.fl. (mp) om fysisk aktivitet på recept, FaR

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

Ärendet

Motionärerna föreslår fysisk aktivitet på recept, FaR.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen behandlad.

Fysisk aktivitet på recept är en viktig del i det förebyggande hälso- och sjukvårdsarbetet. Många diagnoser kan förbättras med hjälp av fysisk aktivitet av olika slag. Intentionerna i 2008 års budget är att FaR fortsätter att utvecklas under året. I Regelboken för Vårdval framgår att vårdgivarna senast den 31 januari 2009 ska rapportera "antal patienter under kalenderåret som fått fysisk aktivitet på recept, FaR". HSN har ett avtal med CeFAM som bl.a. innebär att de skall följa utvecklingen av husläkarmottagningarnas arbete med FaR. Detta skall bl.a. ske genom en webbaserad enkät som just nu finns ute och som kommer att upprepas. CeFAM utbildar även rådgivare inom primärvården som direkt kan hänvisa till olika aktörer i sitt lokalområde. Denna utbildning innehåller också utbildning i motivationshöjande samtal. I övrigt hänvisas till Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 19 december 2007.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 22 januari 2008.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till s-, v- och mp-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-, v- och mp-ledamöterna reserverade sig:

”Miljöpartiet, socialdemokraterna och vänsterpartiet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* bifalla motionen

Fysisk aktivitet är och kommer att bli allt viktigare i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Detta är nu många överens om både inom politiken och inom olika vårdprofessioner. Med fysisk aktivitet på recept (FaR) kan stora vinster göras, såväl hälsomässigt som ekonomiskt. Motionen handlar om att skapa förutsättningar för en snabb implementering av detta behandlingsinstrument. För detta krävs en tydlig organisation och medel för genomförandet så att vi kan använda oss av de framgångsfaktorer som identifierats i ett antal projekt.

Att det finns FYSS/FaR –koordinatorer är avgörande för metodens framgång. Det måste finnas en tydlig struktur för hur recepten på fysisk aktivitet ska hanteras och för hur den enskilde kan få stöd för att metoden ska få avsedd effekt. Koordinatorerna ska även svara för utbildningsinsatser till förskrivarna och att uppföljning sker kontinuerligt. Sjukgymnaster, sjuksköterskor eller andra med relevant yrkesutbildning inom området kan vara koordinatorsroller på hel- eller deltid beroende på hur behoven ser ut. Detta bör regleras så att organisationen så snart som möjligt kan komma igång och kommuniceras med medborgarna.

En grundläggande uppgift för koordinatorsrollen är att genomföra motiverande samtal och lotsa den som fått ett recept vidare till lämplig aktivitet. Det är inte tillräckligt att, som majoriteten föreslår, skriva in uppdraget i regelboken utan att avsätta särskilda resurser. Det är visserligen bra att landstinget nu har genomfört utbildningar i motivationshöjande samtal, men utan extra resurser kommer det inte finnas någon tid att avsätta för att genomföra dessa. Majoritetens svar på motionen gör att breddinförandet av FYSS och FaR riskerar att bli en reform bara på papperet.”

Ärendet och dess beredning

Lena-Maj Anding m.fl. (mp) har i en motion (bilaga), väckt den 13 mars 2007, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att planera budgeten för 2008 så att tillräckliga medel för FYSS/FaR koordinatörer avsätts i samband med breddinförandet *att* återkommande utbildning för förskrivare i motiverande samtal/beteendeförändring och effekter av fysisk aktivitet sker.

Yttrande har inhämtats från hälso- och sjukvårdsnämnden. Landstingsdirektören har avstått från att yttra sig.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 23 oktober 2007, enligt förvaltningens förslag, avgett följande yttrande.

”Riktlinjer för FaR (Fysik aktivitet på recept), att dessa träder i kraft 2007-01-01 samt en budget på 1,5 miljoner kronor för 2007 beslutades i hälso- och sjukvårdsutskottet 2006-05-30. Centrum för allmänmedicin, CeFAM inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har via avtal med hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSN-f) fått uppdraget att utbilda primärvården enligt de riktlinjer som beslutades enligt ovan.

Idrottsutbildarna i Stockholm (SISU) har erhållit folkhälsoanslag under åren 2005-2007 för att utbilda s.k. FaR-ledare, dvs en person som är utbildad att kunna ta emot personer som fått ett recept enligt FaR-konceptet. SISU har utbildat ca 300 ledare och beräknar att vid årsskiftet 2007/2008 ha 400 utbildade FaR-ledare. SISU utbildar FaR ledare inom sin egen organisation men även från idrottsföreningar och frivilligorganisationer. Alla dessa FaR-ledare kan hittas och nås av allmänheten och landstingets vårdgivare via en hemsida; www.farledare.se. Hemsidan täcker hela Stockholms län och är indelade efter i vilket geografiskt område FaR-ledaren verkar i.

De personer inom primärvården som idag förskriver recept enligt FaR har lokal kännedom och har också i många fall provat på de aktiviteter de skickar personerna till. Detta för att kvalitetssäkra vad de remitterar till.

CeFAM utbildar rådgivare inom primärvården som direkt kan hänvisa till olika aktörer i sitt lokalområde. Denna utbildning innehåller också utbildning i motivationshöjande samtal. Rådgivarna kan hänvisa till de utbildade FaR-ledarna på ovan nämnda hemsida eller till någon friskvårdsaktör i sitt lokalområde/närområde som man har identifierat och haft en dialog med.

LS 0703-0300

Det ligger i både rådgivarens och FaR-mottagarens intresse att med jämna mellanrum ha en dialog om vad som fungerar bra och vad som inte fungerar.

Dessa funktioner torde kunna tillgodose behovet av rådgivning.”

S-ledamoten reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

V-ledamoten deltog inte i beslutet.

Mp-ersättaren antecknade följande särskilda uttalande.

”Om jag hade haft yrkanderätt skulle jag ha föreslagit följande: FaR-koordinatorer har visat sig vara nyckeln till ett framgångsrikt arbete med motion på recept. Man kan konstatera att landstinget genomfört utbildningar där det viktiga motivationshöjande samtalet ingår. Men i dagsläget saknas både de ekonomiska förutsättningarna och en struktur för FaR-rådgivarens/koordinatorns arbete.

Utan tillskott av resurser kommer breddinförandet av FYSS och FaR att bli en reform bara på pappret. Medel måste avsättas i budget 2008.”

Bilaga

Motionen

Brist på motion kostar samhället 6 miljarder om året. Detta enligt en forskningsrapport som nyligen kommit ut. Detta i sig är tillräckligt för att genomföra kraftfulla åtgärder för att öka människors fysiska aktivitet.

Stockholms läns landsting har under ett antal år bedrivit projekt kring fysisk aktivitet som komplement till eller ersättning för läkemedel eller annan behandling, genom fysisk aktivitet på recept, FaR. Hälso- och sjukvårdsutskottet beslutade 2006 att ett breddinförande skulle ske. FaR-koordinatorer/rådgivare kunde däremot inte anställas utan införandet förväntas nu ske i ordinarie verksamhet. Skälen till detta var ekonomiska. Skäl som kan tyckas märkliga med tanke på de stora kostnaderna för bristen på motion.

Samtidigt beslutades att FYSS/FaR-verksamheten ska bedrivas med hög kvalitet och vara kostnadseffektiv. Den förväntas nu integreras i primärvårdens verksamhet. I de projekt som funnits har rådgivningsmallar och journalmallar utvecklats. Även uppföljningsrutiner har utarbetats. Men i de projekt som funnits några år har man nu dragit ett antal slutsatser. Fortsatt återkommande utbildning för förskrivare i motiverande samtal/beteendeförändring och effekter av fysisk aktivitet ser man är nödvändigt och ett antal kurser planeras för 2007 i samverkan med CeFAM.

Intressanta fakta börjar visa sig i den statistik som förs. Ett av projekten redovisar att de flesta som söker är kvinnor (75%) och de diagnoser som är mest vanliga är: Problem i rörelseorganen (63%), BMI från 25 och uppåt (47%), diabetes (18%), högt blodtryck (18%) och depression/oro/stress (16%). En person kan ha flera diagnoser. Medelåldern på besökarna är 57,8 år.

Utvärdering har visat att de som söker FYSS/FaR-rådgivning ofta är i behov av ett längre ostört samtal kring livsstilsförändring och träningsmöjligheter. Utan detta samtal och kontakt med en koordinator/rådgivare får inte den enskilde tillräckligt stöd och hjälp för att orka fortsätta röra på sig. Kontakten behövs för att stärka individens självkänsla och för att hitta rätt motionsform som håller i längden. Även uppföljning är nödvändigt. Idag sker uppföljning efter 3 månader och efter 1 år.

FaR-kordinatorer fungerar idag som brobyggare mellan friskvården och hälso- och sjukvården, de fungerar som samordnare och får hela konceptet att fungera på ett optimalt sätt. Det är viktigt att de får fortsätta att fungera på detta sätt och att tillräckliga medel avsätts för att anställa dessa.

Miljöpartiet föreslår därför landstingsfullmäktige besluta

att ge Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att planera budgeten för 2008 så att tillräckliga medel för FYSS/FaR koordinatörer avsätts i samband med breddinförandet

att återkommande utbildning för förskrivare i motiverande samtal/beteendeförändring och effekter av fysisk aktivitet sker

Stockholm den 13 mars 2007

Lena-Maj Anding

Raymond Wigg

Yvonne Andersson

Åke Askensten

Ardavast Reshdouni

Agnetha Boström

Kaija Olausson

Marie Åkesdotter

Björn Sigurdson

Folke Nässla